

Komédia

BERKÓ LILI

Angelo felv.

**Színházi zenei és művészeti
hetilap ~ Szerkeszti
Kardos István.**

Ára 3 korona.

118

T. ALMÁSSY LOLA
a Várszínház tagja

Papp Rezső felv.

Komédia

**Színházi zenei „művészeti
hetilap ~ Szerkeszti:
Kardos István.**

A neurasthenia színháza

Levél Max Reinhardthoz

Kedves jó Reinhardt mester, Ön alkalmasint nem fog már emlékezni arra az estére, a mikor egy Strindberg előadás utáni didergő forróságban Budára tartottunk, hogy egy általam felfedezett, lehetetlen kis korcsmában elköltsük a huszadik század legjobb vacsoráját. Ön egy svéd novellista nevét említette nekem, aki valami groteszk színházi elméletet talált ki, ejnye no, már nem emlékszem sem az íróra, sem az elméletre, de azt határozottan tudom, hogy ezek után színházról kezdtünk beszélni, közép-erős romantikával, mely nálam még kifejtetlen, Önnél pedig már visszafejlődő volt.

Most a változatosság okáért megint színházról van szó, mert Pesten csak ide lehet visszatérni, itt primadonnák nevével az ajkukon térnek nyugvóra a halandók és szinigazgatók nevével ébrednek a halhatatlanok. Itt mindig

és mindenben a komédia örök formáit áhitozzuk. Bevallom, kedves Mester, eddig én bizonyos tartózkodó álláspontot képviseltem a pesti színpaddal szemben, de úgy hiszem most, a legszomorubb szomorúságok napjaiban talán egész indokolatlanul elfogott a láz. Kedves Reinhardt, egy szerény, nem teljesen tehetségtelen író, ki nem tartozik a legöregebb generációhoz, enyhe szégyenkezéssel megszugja, hogy az Úr 1919-ik esztendejének alkonyatán színházat szeretne látni, színházat, nagy, gyerekes hittel, amugy istenigazában. Önhöz fordulok e levélben, Önhöz, aki talán meg tudja érteni, hogy mit is akarok tulajdonképen.

Rendezzen nekem, kedves Reinhardt, egy komédiát, egy olyan komédiát, melyet csak Ön tudhat megrendezni. Valami egészen bizonytalan komédiát, mely a görög kecske-

bakáldozatok és a modern operett között foglal helyet. A világért ne legyen római szatira, de azért Moliéretől épen olyan távol essék, mint a passziójátéktól, melyet a nürnbergi falak alatt játszottak derék és áhítatos mesterlegények. Ne legyen benne parádés szerep Talma számára, de Offenbach mellett istennőihez se ragaszkodjék tulságosan. Egy árnyalattal hasonlíthat a komédia dell'Arte-hoz, de tartózkodjék a dalos Shakespearei sötétségektől s undorral forduljon el a kristályos Racine-től. Sajnos, nem tudom pontosan megmondani, hogy mit akarok, valamit, ami sem Bernhard Shaw — sem nem Rátkay Márton. Egy komédiát, amely tele van grimaszokkal, véres szemgolyókkal és fityegő nyelvekkel, egy komédiát, melyben balga szüzek jajgatnak és félkegyelmű asszonyok nevetgélnek. Egy komédiát, melyben butaságunk piros selyem bugyogóban táncol s a háttérben meglapul a réműlet, sárgán, mint egy vérszegény kislány, ki citromot eszik legfinomabb minőségű szabókrétával. A tűz mozdulatok, a groteszk lehetetlenségek, a lángragyult selymek, széttépett függönyök és összetört zongorák komédiáját csinálja meg, szerepeltesse a jobb kezét, mely nem tudja, hogy mit csinál a bal, bizseregjen benne az elvágott idegszál, amely nem tud uralkodni a megvadult végtagokon. A neuraszthénia színházát csinálja meg, kedves Reinhardt, a színházat, amelyben megpillantjuk mai magunkat. A szédületet, a remegést és a tajtékot, a féktelenséget és az undort, a megbolondult cigánybandát, mely

tust huz, a veszett duhajokat, kik földhöz vágják az utolsó poharat. Komédiát, amit azok álmodnak, akiknek öt esztendőkön át, frontokon és forradalmakon keresztül körömkéfével reszelték az idegeit, Uram.

Őn nyilván azt mondja, hogy nem akad ur, aki ezt megírja. Óh, én tudnék önnek sokat mondani, csak nézzen végig ezen a sistergő földgolyón, akkor Őn is találni fog. Az sem baj, ha véletlenül Goethe János Farkasnak hívják, de ha ő nem volna megfelelő, akkor egy jó barátomat ajánlhatom, akivel mostanság nagyon sokat vagyok együtt. Dante Allighierinek hívják és Firenze-ben született. Mondják, hogy igen tehetséges.

Stefano Romano,
a palermói „Rassegna Siciliana“ színházi újság
Budapesten időző munkatársa. A Komédia
legközelebbi számába érdekes cikket ír az
olasz színházak háborús életéről
Papp Rezső felv.

Gyöngyössy Erzsi, Tóth Irma, Komjáthy
Várszínház — Rang és mód

Papp Rezső felv.

Lotte

Bemutató a Várszínházban

Szegény kis Lotte . . . mennyi könnyet fakaszt estéről-estére a jó budai nénikék és leányok szeméből. A színműben a szegény kis Lotte szerelmi tragédiáját mondja el nekünk Heyermans szomorúan, a rideg sors tragikummal.

A kis Lotte megkínzott lelkének szálnalmas akkordjai mélyen belehatolnak a szívekbe. A megtévelyedett leány megtalálja végre az igaz szerelmet Péternél. Rajongással szereti a fiatal diákot, aki távol szüleitől, Amsterdamban folytatja tanulmányait. Péter atya, az öreg konzervatív katolikus azonban ridegen kiutasítja fiát,

az eretneket, házából és hallani sem akar a kis protestáns lányról. Péter elhagyja hát a szülői házat és együtt nyomorog Lotteval. A nyomor azonban a gyenge szervezetű Pétert betegségbe dönti. Tüdőbajt kap, de hiába minden, a szülők hajthatatlanok.

Péter Lotte szerelmével hal meg, míg a leány megtévelyedve, kirugva indul a halálba.

Ez a kis Lotte szomorú tragédiája. Megvetik, mert megtévedt, nem hiszik, hogy ő is tud szeretni valakit érdekel nélkül egész életével. Csak Péter hiszi rajongással — de a társadalmi elvek nem dőlnek meg. Ők pusztul-

Komjáthy János

Papp Rezső felv.

Várszínház — Rang és mód

nak belé ketten, fiatalon, szerelmesen. — Ezt a sötét, szomorú történetet hozta színre a Várszínház lelkes fiatal gárdája. Lottét Tóth Irma játszotta. Amennyi kin, szenvedés, keserűség megalázottság, zokogó fájdalom van egy megtévedt leány szívében, az mind megnyilatkozott játékában. Abonyi Tivadar Péter szerepében jeleskedett. Sikerült jól megjátszania a kitaszított, elhagyott, rajongó, fiatal diákembert.

Komjáthy János a rideg apa szerepében tökéletes volt. Megrázó

drámai erejét ma láttuk igazán fényleni. Nagy jelenetét zajosan megtapsolták.

Regős Mária gyönyörű szép jelenség a színpadon. Péter nővérét játszotta. Néhány jelenete valósággal megrázó volt. Régen nem hallottunk oly igazán zokogni, mint itt Regős Máriát. Mihályfy Béla egy fiatal pap szerepét intelligensen játszotta meg. Lotte szüleinek epizód szerepében kifogástalan volt Ferenczy Margit és Tarján Aladár.

Az ügyes rendezésért Petrik Józsefet illeti a dicséret.

R. I.

Dohnanyi Ernő a második Waldbauer-matinén lépett föl gyors egymásutánban másodszor s fölényes készséggel, az ötös együttes már túl nem szárnyalható összmunkájában interpretálta saját zongoraötösét, az opusz egyet. A zseniális négyek eljátszották még Weiner Leó nagyszerűen kidolgozott vonósnégyesét és Kodály Zoltán mély tematikájú kvarsettjét. Taps, szeretet jutott bőven szerzőknek, előadóknak egyaránt. Talán Weinernek legtöbb, ki nem volt abban a helyzetben, hogy a tapsoló publikum elé jöjjön.

B. F.

A drámaíró házaselete. Egy írókból és művészekből álló társaságban, amelyben Victorien Sardou, a Fedora, Tosca, Szókimondó asszonyság és sok más szellemes színdarab szerzője is jelen volt, sok szó esett egy ismert színpadi író szerencsétlen házaseletéről.

— Nem is értem, — szólt a társaság egyik tagja, — hogyan tud együtt maradni evvel a házsártos, civakodó, kiállhatatlan asszonnyal?

— Én meg tudom érteni, — felelt Sardou elmésen, — mert gyakran jeleneteket csinál!

A csókbakter

A Revü Színház bemutatója

Próbán, hajnali kilenc órakor . . . A jövő primadonnái — ma még a kórus névtelen szépei — álmosan csinálják táncmozdulataikat, Magazin és Radó sellőkisasszonyok az első felvonás kezdő számát énekelik, mindenki ideges, Bródy haragosan rágja a szivarja csutakját, Barna bácsi kiabál és örületes fugákat kopogtat ki a pálcájával. Fent a barban Varga és Gallai próbálják a táncokat, később Balogh Simonyival. Nem megy. Semmi se jó, senkinek semmi nem jó. Mégegyszer, mindent mégegyszer, még tizszer . . . És — csodák csodája! — senki sem bosszankodik, mindenki szívesen dolgozik, még a kényelmes Horti is.

Bár nem logikus, de így van: csak „nagy” prömiérek előtt idegesek a színészek. A rossz darabot flegmatikus nemtörődomséggel próbálják, ugyanis biztos a „lecsúszás” . . .

*

Végre egy operett, amely hihetően beváltja a hozzáfűzött reményeket és mentesíti a direktiót néhány hónapra a műsorgondok alól.

Bécsi darab, „Mädel küsse mich” címen három év előtt ötszázszor játszották a Lustspieltheaterban. Hardt és Schwarz irták. Mint majd minden operett, ez is ártatlan — bár egy csöppet pikáns — dialógusokból, énekből és táncból álló többé-kevésbé összefüggéstelen jelenetek összesége. De a beállítás ujszerű! Egy uriember tanulmány-

Wertheimer Elemér, a Revü Színház igazgatója
Papp Rezső felv.

utján a sellők szigetére téved s magába bolondít egy kis sellőt, aki a kedvéért ott akarja hagyni a tündérvilágot. A tenger istennője elengedi a földre, de az a kikötése, hogy csak addig maradhat fenn, míg — meg nem csalják. Nagyon természetesen megcsalja a szerelme (ez esetben véletlenül azért, mert hamarosan rájön, hogy a sellője minden földöntuli volta mellett is nagyon kokett, kacér kis hölgyike) s a szerelmes viziszörny, aki elkísérté, hogy vigyázzon rá, visszaviszi a szebbik világba . . . Az itt elmondottak természetesen nem ilyen egyszerűen és nem ilyen gyorsan történnek a színpadon, mire Sellő kisasszony visszakerül otthonába, a

nézők — hogy enyhén szóljunk — a lelküket kikacagják a sok mókán. Stolz Róbert muzsikája nem tulságosan eredeti, nem is nagy igényű, de melódikus és jóhangzású.

Összegezve az elmondottakat: olyan darab, melyet jó előadásban szívesen meghallgat mindenki. S az előadás jó, mi több: kifogástalan. A hölgyek: Balogh Böske, Varga Irma, Magaziner Böske, Sugár Teri, Radó Böske — alig néhány hete van színpadon, sokra fogja vinni! — és a legdrágább kómika: Tarnay Leona, szépek, jól énekelnek, kedvesen játszanak és pompásan táncolnak. Ugyanezt teszik az urak is. Horti, Simonyi, Tompa Béla — hanggal ő vezet! — Gallai és Kulinyi, csak éppen azt nem mondhatjuk rájuk,

hogy szépek, ezzel szemben elégtánsak, mind kivétel nélkül. Barna Izsó és Bródy István csendes részesei a hangos sikernek, nemkülönben Wertheimer, az agilis és bőkezű direktor, aki — hogy mást ne is említsünk — a „Wiener Werkstätte“-nél készíttette a kosztümöket. A pompás új diszleteket a színház tehetséges titkára, Kálmán Lajos tervezte.

Ugy hisszük, senkit nem felejtettünk ki a beszámolónkból. A teljesség és kuriózum kedvéért még azt is megemlítjük, hogy a „Csókbakter“, lett volna a Revü-Színház első igazi öt képből álló revüje, ha — Ballassa Emillel át nem dolgoztatja három felvonásos operetté . . .

Z. Kún Andor.

Cseh Iván, Asztalos Mária, Szeless Elza, Ihász és Virág
Intim Kabaré — Zöld számár

Papp Rezső felv.

Az ideges asszony

Góthné a Vigszinház legközelebbi ujdonságáról

Az ujult erővel nekiinduló színházi évad ismét meglepetéssel kedveskedik a publikumnak. Még kissé korai tán róla beszélni, a bemutató messze van, de titkolni nem lehet, hogy a Vigszinház megváltoztatta műsortervét. A következő ujdonság ismét vigjáték lesz. Eredetileg a „Napsugár” című darabot akarták színre hozni Gombaszögi Fridával. A „Napsugár” azonban elmarad és így a legközelebbi bemutató C. P. van Rossem és J. F. Soesmann hollandi írók „Ideges asszony” című három felvonásos vigjátéka lesz.

A színházban nagyban folynak már a próbák. Legény legyen azonban a talpán az, aki egy szót is megtud a színháznál a darabról. A nagy csend mindig vihart jelent. Ez esetben nyilván viharos sikert.

Felkerestük tehát Góthné Kertész Ellát, aki a darab női főszerepét kreálja és ő adta meg a felvilágosítást.

— A darab finom és igen kedves vigjáték. Intim, bájos és fordulatos, a beszéd művészetére van építve. Igen meleghangu finom társalgás az egész. A vigjáték egy freudista psyhiaterről szól, aki azt hiszi magáról, hogy belát a női lélekbe. Természetes — csalódik.

— Én azt hiszem — mondja Góthné — nagy lesz a siker. A szerepemről annyit mondhatok, hogy nagy művészi feladat elé állítja a színészt. Mint már mondtam, a darabnak a társalgás, a dialog az alapja.

Higye el, mi sem nehezebb a párbeszédnél. Képzelje, mikor a darab fordulata, a hatása az egyszerű társalgásból emelkedik ki. A közönség legtöbbször unalmasnak tartja a dialogokat és akármilyen érdekes, nem igen figyel a darabra. Ebben rejlik a nehézség. Ez most már a színész feladata a társalgást úgy előadni, hogy a közönség feszült érdeklődéssel kíséje a cselekményt.

Ennyit mondott a művésznő a darabról. A vigjátéknak négy szereplője van. Az orvos-professzor szerepét Góth Sándor játssza. Az asszonyt Góthné Kertész Ella. Haraszty és Tanay ismét mulatságos figurákat visznek a színpadra.

A darabot Lakatos László fordította és Jó b Dániel rendezi.

A vigjáték érdekes és ujszerű témája széles körökben nagy érdeklődést kelt. Már előre megjósolhatjuk, hogy Budapest közönsége meg fogja találni a maga irodalmi csemegéjét.

Ihász Lajos, „Berky László Iványi
Muskátlí Kabaré — Jó éjt asszonyom
Papp Rezső felv.

Virág, Asztalos Mária, Cseh, Szeless Elza, Ihász
Intim Kabaré — Zöld számár

Papp Rezső felv.

Az Intim Kabaré

A Terézváros kedves házikabaréja igen sikerült műsorral mulattatja és szórakoztatja a közönséget, amely esténként egészen megtölti a kis helyiség nézőterét.

Öt nagyszerű egyfelvonásos darab szerepel a műsoron, hatásos vígjátékok, operett és dráma szórakoztatják a közönséget.

Nagy sikere van Villányi Andor Tábornok című vígjátékának, a temperamentumos Szelessel, Mézáros Alajossal és Cseh Ivánnal a főszerepekben. Zajos tapsokat kap a nagyszerű gárda A zöld számár operettben, amelynek fülbemászó zenéjeért Marthon Gézát kell megdicsernünk. Mister Jim, De mester, Ó puceráj darabok is igen sikerültek, amelyekben a nagyszerű Szeless

Elza, Cseresnyés Erzsi, Asztalos Mária, Abonyi Géza és Ihász Aladár Cseh Iván és Virágh Ferenc játszanak elsőrendűen. Kovács Andor konferánszai ötletesek és elmések, a közönség igen hálásan fogadja azokat.

A volt császárváros színházi jubileumot ül. A Burger Theater igazgatója, Oskar Frönz ünneplő negyvenéves direktori jubileumát s ebből az alkalomból játsszák először a „Hazard” című háromfelvonásos operettet, amelynek librettóját Louis Taufstein és Oskar Frönz, zenéjét Leopold Reichwein operai karmester írta.

Wagrami jelenet

Végigszánt a wagrami sík felett
a barna éj, e búskomor paraszt,
ekével minden egy araszt
borongással és bánattal bevet.

A sápadt sasfiók, a gyöngye, lágy,
beteg és megtört szárnyu, bús madár
olyan, mint aki gúzsban áll,
lázás szemében megcsillan a vágy.

Repülni fel magasba szüntelen!
Röpködni fent a csillagok között,
hová az isten költözött!
Szél fúj, a vén sas lelke megjelen.

Halottak sirnak lent a föld alatt,
hörögve jajdul zengő sóhajuk,
nagy zaj volt altató daluk,
s a zaj után sikitó csönd maradt.

Osztrák tűzér, gránátos francia
jajong a régi sirhantok alól,
a harc dalol, a hír dalol,
riogva zendül fel a trombita.

Most mintha halkan hárfa zengene
Szívet-feszítőn, lelket-ringatón,
az éjvilágos színpadon
végigsuhan Rostand nak szelleme.

Bródy László.

Balogh Böske és Simonyi Papp Rezső felv.
Revü Színház

Látogatott főpróba Feldnél

A napokban utunk Feld Matyi
köszínháza előtt vitt el. Élénk cso-
dálkozással vettük észre a hűvös
ősz délelőttön már messziről a nagy
sürgést-forgást, siető embereket, nagy
csoportokat feketélni, lovak nyerit-
ését a színház körül. Azt gondoltuk,
az igyekvő színészek főpróbálnak
Matyi egyik szenzációs ujdonságá-

ból, a közönség élénk részvétele
mellett. Kíváncsian odarohantunk.
Némi csalódás ért bennünket. Nem
a színészek, hanem szorgalmas tűz-
oltók vonultak fel nagy számban
próbálni — mesterségüket minden
felszerelésükkel.

Matyi is ott volt és nagyon düh-
ösködött, hogy egyszer van a szin-
házánál főpróba, amit sokan néznek
meg és azt sem ő rendezte.

Radó Teri és Gózon Papp Rezső felv.
Muskátló Kabaré — Vége a blokádnak

Az Apolló Kabaré új műsora

Hét kis darab szerepel az Apolló új műsorán, tizenhárom dal és összesen tizenhárom számból áll a program, amelyet most mutattak be a kabarében.

A babonás emberek előtt a hetes és a tizenháromas, kiváltképp háromszorosan, szerencsétlenséget jelent. A budapesti közönség azonban nem hisz a babonában és ettől a két páratlan számtól mindig szerencsét vár, ami az Apolló Kabaré esetében

jobb kabalának bizonyult az előbbinél. Nagyszerű a műsor, sokat lehet nevetni a darabokon és feledni a külső világ sok ezer baját és gondját és hogy végül az utcára lépve ne érezzük magunkat idegennek, egy hatásos, rövid drámai játékkal végződik a műsor,

A darabok közül Szenes Béla nagyszerű egyfelvonásos szatirája az elmúlt háborús világból, a Világháború került elsőnek a közönség elé és szép sikert aratott. Liptay Imrének két igen humoros darabja szerepel a műsoron, Ott túl a rácsra és a Lajos bácsi.

Ötletes és mulatságos Szenes napokat eszik címmel Kőváry Gyula és Erdélyi Patai Leó blüettje, amit szünet után Flers és Caillavet egyfelvonásos, kitűnő bohózata követett, Hervay Frigyes fordításában. A fordultatos vigjáték érdekes bonyodalmával igen mulattató. Haraszti Mici, Szemere Gyula, Ujvári Lajos kiváló alakítást nyújtottak szerepeikben, többször nyiltszíni tapsot kaptak.

Utolsó számnak a műsor egyetlen drámai darabját játszották. Az egyfelvonásos címe Pistike, Erká álnév mögött rejtőző szerzője pedig a Nemzeti Színház nagyszerű tagja, aki a kabarében is vendégszerepel állandóan. A főbb szerepekben Németh Juliska, Vidor Ferike, Rózsahegyi Kálmán, Szemere Gyula és a kis Lubinszky játszottak sikerrel.

A magánszámok közt Németh Juliska kivételes művészettel előadott nagyhatású szonjai vezetnek. Igen sokat fognak beszélni a vak katonákról kiválóan előadott mélyértékű daláról. Szemere Gyula, aki a rendezésért is dicséretet érdemel, Vidor Ferike és Magyar Lajos magánszámokkal forró sikert arattak.

A szép és tartalmas műsor összeállítása Márkus László érdeme.

Gyárfás—Huszár szerenád

„Mindnyájunkat érhet baleset”
cimmel Huszár Károly, a Fővárosi
Orfeum népszerű komikusa elaludt
egyik este az öltözőben, öltözés köz-
ben a széken. De még milyen mélyen!
Sehogy sem akart felébredni. Rázták,
kiabáltak, de semmi nem használt.
Ez ébresztési munkálatok közben
megérkezett az öltözőbe Gyárfás is,
aki vállalkozott kitűnő kollégája élet-
rehívására.

Először is hozott egy széket és
odatette a Huszár széke mellé, majd
szája elé tenyerével tölcserít csinálva,
egy bombardót megszegyenítő han-
gon az alvó fülébe énekelte:

„Hoci a szádat!
A Pufikádat!”

S ime, a művész felébredt. Bosz-
szus volt, de nem szólt senkinek

Tanay

Vigszínház: A legszebb kaland Papp R. felv.

Halmay Tibor, a Városi Színház új tagja
Papp Rezső felv.

semmit, kiment a szinpadra és zajos
sikert aratott.

Néhány nap múlva Gyárfást éppen
akkor látogatta meg Pufi a lakásán,
amikor az a diványra omolva dél-
utáni álmát aludta. Lábujhegyen a
diványhoz lopódzott és tenyerével
tölcserít csinálva szája elé egy le-
láncolt oroszlán hangján bömbölte
Gyafi fülébe az ismert magyar nép-
dalt:

„Ki tanyája ez a Gyárfás?”

Gyafi ijedten ugrott fel a diványról
s már éppen neki akart ugrani bol-
dog délutáni álma megrontójának,
amikor Pufi barátságosan leintette:

— Csak soh'se zavartasd magad!
Most már kvittek vagyunk.

Gergely, Solymossy, lhász
Muskátli Kabaré — Petőfi Papp Rezső felv.

Virágzik a Muskátli

Jó éjt asszonyom!

A Csengery-utcában a kedves kis kabaréhelyiség esténként zsúfolt a halás nézőktől, akiknek zajos tapsorkánjai erősen hallatszanak ki az Andrássy-utra a hűvös őszi estéken, amikor színházban és kabarében szeret az ember szórakozva meghuzódni egy széken.

A Muskátli Kabaré legforróbb sikerét, nyílt színi tapsokat, a Jó éjt asszonyom! aratja esténként. Lovász Károlynak ebben a drámateltjében halás alakítást nyújt a kabaré primadonnája, a nagytehetségű Berký Lili hármas főszerepében. Egy halálraitelt feleségét játsza elő-

ször, majd mint gyönyörű szeretője a bűnösnek ejti csodálatba a nézőket, végül mint öreg anyóka tipeg a színpadra s mindegyik alakításában kiváló érzékkel és tapintattal adja elő különböző szerepeiben az egy bűnösért aggódó háromféle hozzátartozó alakját. Nagyszerű alakításában felülmúlja eddigi ismert szerepeit, a közönség tapsait nem győzi elégszer megköszönni a színpadon.

Sok értékes darab szerepel még a műsoron, nagyszerű magánszámok mellett, amelyeket a kabaré gárdája Gózonnal és Berkývel az élén nagy sikerrel ad elő.

Helmerding lélekjelenléte.

A múlt század ötvenes éveiben Helmerding és Neumann volt a berliniek két kedvenc komikusa. A régi Wallner-Theaterben játszottak, mely az ő kedvükért estéről-estére megtelt kacagni vágyó közönséggel. A két komikus a legjobb barátságban élt egymással, egy helyre jártak sörözni, ahol közös törzsasztaluk volt. Egy szép napon Helmerding azzal a szomorú hírrel telepedik le a törzsasztalhoz, hogy Neumann, a nagyszerű és feledhetetlen kolléga meghalt.

Általános megdöbbenés.

— Kicsoda halt meg? Neumann?

— Igen, Neumann.

— Meghalt?

— Meg, meg — bólintott Helmerding gyászosan.

A törzsasztalnál ülő kollégák magasztalják az oly korán elhunyt komikus művészi kiválóságait, ezer apró epizódot elevenítenek fel a boldogult művész életéből, aztán a mulandóságról kezdenek filozofálni. Egyszerre csak megnyílik az ajtó, ki lép be rajta: az elparentált Neumann és gyanútlanul lépked lefelé a lépcsőkhöz.

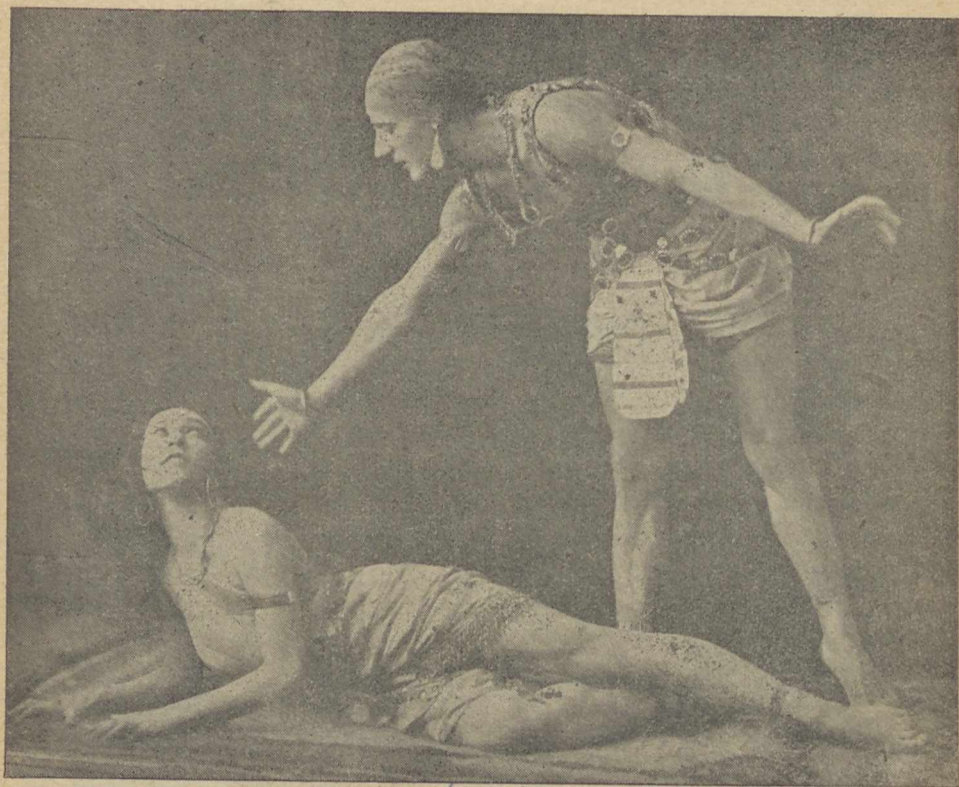
Az asztalnál ülők elképedve néznek rá, aztán szemrehányóan Helmerdingre. Ő azonban nem vesztette el a lélekjelenlétét, hidegvérrel suttogetta:

— Csönd gyerekek, egy szót se arról a dologról: ő szegény, még nem is tudja!

Varieté

Rabszolgatánc

Darmora és partnere

Papp Rezső felv.

DARMORA

A fotografus utasítása szerint pózba helyezkedett, néhány másodpercig mozdulatlanul maradt az objektív előtt (ami elképzelhetően nehezére esik egy táncosnőnek), amikor ez a fekete kendős masina megörökítette alakját. És most itt diszeleg fotografiája a „Komédiá”-ban. Ime Darmora! Szakasztott olyan, amilyen a világ legnagyobb és leghíresebb varieté-színpadjain.

Akármennyire sikerült is azonban Papp mesternek Darmora vonásait megrögzíteni, a fotográfia csak halvány árnyéka a valóságnak. Az egy-
más mellett következő világosabb és sötétebb tónusokon hiába keressük

az egyéniség visszatükrözését, mert ez éppen abban a néhány pillanatban nincsen jelen, mialatt az objektíven beszűrődő fénysugár hatása az üveglemezre rögzíti a vonásokat. Láttuk Darmorát a színpadon, láttuk műteremben, mindig különböző hangulatokban és különböző időben. És most, hogy előttünk fekszik a fotografiája, meglevenednek előttünk a képek: a színpadon, az utcán és a fényképező-műteremben látott Darmora és épp ezért meg kell az olvasónak bocsájtani, ha a jelen pillanatban nem tudjuk eldönteni, hogy a látott Darmorák közül melyik a legérdekesebb.

A színpadon klasszikus jelenség. Fekete haját virágkoszoru, vagy ó-egyiptomi fejdísz övezi, karjain és lábain csillogó arany perecek. Lágy fordulatokkal kezdi meg táncát. Kom-fekete szemei élénk tüzzel csillognak a sötét szempillák alatt, piros ajkai üdén virítanak ki az arc alabástrom fehérségéből és az ajkak mögül hófehér fogak villognak elő. Könnyed, ritmikus táncmozdulatokban hajlong a teste. A zene élénkebb lesz és a tánc szenvedélyessége is fokozódik. Az egész test graciózan és harmonikusan mozog, a nemes formáju mell élénkebben emelkedik, a csipők ringása szenvedélyes, érzéki vonaglásba megy át. A zene átcsap a crescendoba, a táncosnő körben forog, mind gyorsabban és gyorsabban, mintha valami láthatatlan erő korbácsolná fel a szenvedély legmagasabb fokára, azután szinte alél-tan roskad le a lágy szőnyegre . . .

Darmora táncprodukciója természetesen óriási sikert arat mindenütt és az impresszáriók, igazgatók való-sággal elhalmozzák fényesnél-fényesebb szerződötési ajánlatokkal. A világhíró magyar artisták között

talán ő dicsekedhetik a legkolosszálisabb sikerek sorozatával.

A közönség pedig igaz gyönyörűséget lel a Fővárosi Orfeumban Darmora művészetében és például Borodino „Rabszolgatánc”-ában szünni nem akaró tapsorkánt vált ki a közönségből. Erről a pantomime-ről érdemes külön is megemlékezni. Putifárné és a rabszolgául eladott József ismert történetét eleveníti fel a tánc.

IRÓGÉPEK, IRODABUTOROK

ECKSTEIN GYULA, IV., Párisi-utca 1. I. em. Telefon 126 06.

A Fővárosi Orfeum

műsorában elsőrendű attrakciók sorakoznak egymásután és bár a mai nehézségek miatt külföldi artisták alig kerülnek hozzánk, a Fővárosi Orfeum javarészt magyar artisták által produkált számai bátran kiállják a versenyt a legválogatottabb külföldi számokból összeállított műsorral is, aminek legékesebb bizonyága az, hogy az orfeum októberi műsora a közönségre hatalmas vonzerőt gyakorol. Margot nővérek, két szép, fiatal és vidám

Fővárosi Orfeum

Tuark and Miss Gould

Papp Rezső felv.

A 2 Margot

Trapézművésznők

Papp Rezső felv.

leány bámulatos dolgokat végeznek trapézen. Könnyed mozdulataik, ne tévesztik el a hatásukat és a közönségtomboló tapssal jutalmazza merész produkciójukat. Váry, a fogoróművész hihetetlenül nehéz mutatványokat végez. Egymásba akasztott és egyenként is tekintélyes súlyú székeket a fogóval egészen könnyedén emelget a dobál és egyéb fogoró- és izomprodukciókat végez. Gyönyörű kiállítás van a Tuark and Miss Goul számanak is. Ebben a számban amúgy vészek zsonglőrök, műlövők és átváltozó művészek. Mutatványaikat a bámulatos gyorsaság és precizitás jellemzi.

Azt rebesgeti
lám a
fáma,
hogy bár
ugy látszik
nemsokára havaz,
azóta van az
új Revüszínházban «Tavaszi»,
amióta
Medgyaszay ott játszik.

Enyém
az érdem,
mert értem,
hogy Törzs a «Sasfiók»-ban,
mely különben
jóban
bővelkedik,
mért állítja
Napoleonról, hogy dicső?
A dolog nyitja:
Napóleont is ő
alakítja.

Ehun
egy sötét homály
a Royal-Orfeum
műsorán;
egy ezres két
pénzt fizetek annak,
aki megmondja,
hogy mért vándorfecskék
a «Vándorfecskék»
ha még mindig itt vannak.

— hérosz —

Egyes könyveket, valamint egész könyvtárakat legmagasabb áron vásárol **ELEK IMRE könyvesboltja**
BUDAPEST, V., VÁCZI-KÖRUT 42. SZ.

Boross kabaréiskolája

Olvasóinknak egy szenzációs és egyben nagyon vidám színházi hírt jelenthetünk be, amely eddig a maga nemében páratlanul álló színiiskola alapításáról szól. Boross Géza, az Andrassy-uti Színház kitűnő Borossa, kinek kivételes humora ma már szinte legendaszámba megy, kabaréiskolát alapít, melynek kimondott célja a kabaréművészet, tehát az apró kis jelenetek, tréfák, magánszámok, chansonok és kis dramolettek tanítása. A vállalkozásnak érdekes előzményei vannak.

Az Andrassy-uti Színház előcsarnokában egyik este előadás után, mikor a közönség — amint mondani szokás — a legjobb hangulatban távozott, érdekes jelenetnek voltunk észrevétlenül tanui. A színpadról vezető baloldali folyosóról élénken vitatkozó csoport közeledett a kijáráshoz. A színészek — mert mint utólag kiderült, az Andrassy-uti Színház kitűnő tagjai voltak — izgatottan beszélgetve jöttek előre. Élükön Boross Géza haladt, hóna alatt egy rejtélyes külsejű csomaggal. A csoport a sötét pénztárfülkéhez ért, mikor Boross megállt és hirtelen hátrafordult:

— Hát idenéztek — szólt hátra kísérőjéhez — kikben Kökény Ilonára, Gellért Lajosra és Somlár Zsigmondra ismertünk — egy héten belül megnyerem a fogadást. Azzal bontogatni kezdte a csomagot, melyből egy nagy tábla és egy csomó rajzszög hullott ki. Boross nyugodtan kezébe vette a táblát és felszegelte a falra. Majd hátralépve felcsavarta a villanyt és az egész társasággal együtt gyönyörködve nézte „munkáját“, mely a legnagyobb meglepetésünkre a következőképen hangzott:

**BOROSS GÉZA MAGÁN, SZÍNI-KABARÉ,
MOZI- ÉS SZÍNÉSZISKOLÁJA**

VI., FELSŐERDŐSOR-UTCA 26 SZ.

Igazgató: Somlár Zsigmond

**MEGNYILIK
NOVEMBER
ELSEJÉN!**

Beiratkozások megkezdődtek

A kis társaság a jól végzett munka után elégedetten távozott a balfenéken és már másnap reggel szerte-roppent a szenzációs hír: Boross kabaréiskolát csinál . . . „Hallottad, hogy megnyílik a Humoregyetem” — mondták az elszomorodott kedélyű pestiek e nagyszerű ötlet hallatára és már előre is mulattak rajta, hogy micsoda nagyszerű kabaré lesz belőle.

A pompás eszme, kimondottan kabaré iskolát csinálni, melyben a kabaré, tehát a humor vigye a főszerepet, a találekony Kökény Ilonától származik, aki az egyik este, előadás közben azt találta mondani Borossnak, ki játékát megkritizálta:

Ada és Faludi divatkreációja

„Ugyan kérlek . . . ép úgy beszélj, mint valami egyetemi tanár, aki a humort magyarázza. Jó, hogy nem nyitsz mindjárt iskolát a tudományodból . . .!” „Hopp — mondá örvendő Boross, nagyszerű eszme — fogadjunk, hogy egy héten belül kabaréiskolát alapítok és ezért az ötletért megteszlek főtanárnőnek.” A körülötte állók tréfának vették a dolgot és nevettek, de Boross megmutatta, hogy ezuttal nem viccelt és egy hét leforgása alatt olyan pompás kabaréiskolának vetette meg alapjait, amilyen még Párisban sincs.

*

A legújabb és legvidámabb pesti iskolában, mely a Felsőerdősor 26 szám alatt ütött tanyát, reggeltől estig, azaz csak reggeltől az előadás kezdetéig lázas munka folyik. Borossék két nagy termet rendeznek be a minden humorok iskolájának. Arra a hirre, hogy Boross kabaréiskolát nyit, felkerekedett Budapest egész aranyifjusága, diákok, színövendékek, masamódleányok, életunt bankfiuk és egymás kezébe adják a kilincset a humoregyetemen. Boross és Somlár fogadják a sűrűn jelentkezőket és kisebb felvételi vizsgát tétetnek velük. A jelentkezők közül a műkedvelő „szalonkomikus”-tól a művészfrizurát hordó ambiciózus diágyerek urakon keresztül egész a Boross-rajongó bankfiukig majdnem mindnyájan kuplékkal próbálkoznak, látszik, hogy az iskolának fő tanszaka a kabaréelőadás lesz. Legtöbbje csodálatosképen a nagyszerű Boross-számokkal az: Oroszországban . . . Folik vagy nem folik . . . A pesti ember huszonnégy órája, vagy a Gersli nótával próbálkozik, gondolván, hogy evvel csak meglágyítja a szigorú direkciót.

Boross körül a „vezérkara”. Somlár Zsigmond az iskola igazgatója,

röviden: a „diri“, aki a vígjátéki gyakorlatot fogja tanítani, mellette a temperamentumos Kőkény Ilona, ki a fogadás alapján az iskolában a kabarééneklés előadója. Komoly elem sem hiányzik az együttesből. A drámai gyakorlatot Körmeny Kálmán, a Belvárosi Színház kitűnő tagja képviseli, míg Hajó Sándor, a nagynevű drámaíró, a dramaturgia rejtelmébe fogja bevezetni növendékeit. Pallós Tivadar, az Andrásy-uti Színház zenei vezetője, a sanzónénekléshez elengedhetetlenül szükséges zeneelmélet elemeibe fogja beleavatni tanítványait és végül a körültekintő „diri“, hogy a film se maradjon ki a programból, a filmjáték tanárává a kitűnő Gellért Lajost nevezte ki. A november elsején kezdődő egyéves tanfolyam tehát alaposan felkészülve lát neki a munkának minden irányban, a főszűl természetesen Kőkényre és Borossra nehezedik, kiknek eltökélt szándékuk, elsőrendű kabaréelőadókat nevelni a jövő kabarészínpadának.

A rendezkedés pedig ezalatt zavar-talanul folyik tovább. Somlár és Kőkény az egyre sűrűbben jelentkező kabarécsemetéket hallgatják ki. Gellért és Hajó az egyik sarokban programokat gyártanak, tantervet készítenek és mindenekfölött Boross egy kis bottal a kezében, mint valami modern őrangyal osztja ki ellentmondást nem tűrő hangon utasításait (szövegét és zenéjét önmaga szerezte) iskolája neves tanférfiainak.

Mikor a felvételnél vége volt s a tagok is távozni kezdtek, az előadás kezdete ugyanis rohamosan közeledett — Boross jókedvűen bucsuzott tőlük. „A jövő tavasszal olyan gárdát fogok az Andrásy-uti Színház színpadán a vizsgaelőadáson szerepeltetni — hogy rögtön elcsapnak bennünket és őket fogják helyettünk dupla gázsival szerződteni.“

K. Z.

*Külön
vélemény...*

E rovatban szívesen adunk helyet olvasóink különvéleményének.

Csöbörből — vödörbe

Egyik hetenként megjelenő újságunk az Andrásy-uti Színház műsorán szereplő Hennequin vígjátéknak így mondja el a tartalmát:

„Csöbörbnének írása van az urától, hogy nyomban megcsalhatja, ha a férje hűtlen lesz hozzá. Csöbörbné e célra Hegyvölgyi urat szemeli ki. Vödör, Csöbör cégtársa, hogy egy éjszakai kimaradását kimentse, azt hazudja a feleségének, hogy mint Csöbör párbajsegéde tárgyalt egész éjjel, mert Csöbör megverekszik a szeretője férjével, Túró Jánossal. Biztonság kedvéért ki is keres egy Túró Jánost a lak- és címjegyzékből és azt inzultálja. Ezt Vödör feleségétől megtudja Csöbörbné, mire rögtön küld Hegyvölgyiért. Ez meg is jelenik, de közben Csöbör leleplezi Vödröt, mire Vödörné akar Hegyvölgyi karjába omolni. *Mig végre kiderül az igazság és minden rendbe jön.*“

Azt azonban még sem hisszük, hogy az igazság a fentiekből derült ki.

SZEREPEM A SZÁZSZORSZÉP BEN

Írta: KERÉNYI GABI

Kedves Szerkesztő úr !

Kedves felhívásának, hogy a Százzszorszépről írjak valamit, szívesen teszek eleget, mert ezt a bájos operettet, amit több mint három hete próbálunk lázasan és örömmel, mindenki megszerette már a színház környékén, aki a próbák édes titkaiból csak egy szemernyit is elléshetett.

Zerkovitznak ezt a dallamos operettjét igen megszerettem s én egy bécsi primadonna szerepében fogok hozzájárulni, hogy a közönség is nagyon megkedvelje a színháznak ezt az érdekes ujdonságát, amelyről ostromolnak mindenfelé, hogy áruljak el valamit. A nagyszerű tánc- és énekszámokról nem beszélhetek semmit, arról a premier után egész Budapest fog beszélni valószínűen és énekelni fogják a dalokat, amelyek közül a "Tilalom, tilalom, tilalomfa" kezdetű táncos és énekes szám a beavatottak szerint sláger lesz.

Szerepem helyett inkább a partnereimről szeretnék néhány kedves sort ideírni a papirosra. Galetta — mint mindig — elsőrangú. Sziklay Jenő nagyszerű. A Lili bárónőben a szerepe annyiban különbözik ebben az operettbeni szerepétől, hogy ott a második felvonásban volt gróf és a harmadikban komornyik, most a másodikban komornyik és a harmadik felvonásban gróf.

Felvitte az Isten a dolgát — fohászkodna fel valaki, holott ez esetben a szövegíró, Faragó Jenőt illeti a hála, a jóistenke helyett, a díjmentes kinevezéséért.

Üdvözli

KERÉNYI GABI.

Hajszálakat

eltávolítani végleg, utónym és fájdalom nélkül, a legrövidebb idő alatt, csak berlini módra berendezett intézetemben lehet. Nálam is kapható szer, mely a hajszálakat percek alatt eltávolítja, de mint ilyen szer, csak rövid időre. Szeplő, pattanás és szemölcs eltávolítása. Szépségápolás. Julia hajeltávolító. Julia a-fehéritő.

Julia Kozmetikai Intézet, Budapest, V., Vilmos császár-út 46. szám

Radó Sándor

Gyárfás Dezső

Sarkadi Aladár

Fővárosi Kabaré

Talán nem is véletlenség, hogy Budapest új kabaréjának „Fővárosi” a neve. Egyesíti magában ugyanis Budapest fővárosi tipikus és specializálódott kabarééletének jó és jó vonásait, amelyek itt annyira jellegzetessé fejlődtek ki feltétlen művészi törekvéseikben. Külföldi kabaréktól eltérően nem röpke darabok és huncut dalocskák ragadják a kedély szélsőségeibe a hallgatót apró tréfákkal és guignolszerű izgalmas darabokkal, amelyeknek műsora a varietékhez és orfeumokhoz áll közelebb, mint a színházhoz, hanem Pest különleges — kifinomult — kabaréjának irodalmi és színészi felkészültségével áll a fővárosi publikum elé ez a Fővárosi Kabaré, amely a mi kabarééletünk legjavát adja elő szép sikerrel. A pesti kabarénak ez a szerencséskezű megszervezése csakis olyan régi és kipróbált kabaréembernek, mint Harmath Imre, sikerülhetett ilyen eredménnyel.

A műsor, a szereplők nagyszerűek. Sarkadi Aladár Bajazzók-prologusa a siker prologusa egyuttal a kabaréban. Azután Radó Sándor és Czobor Ernő kapják a tapsokat a Jó pénz nem vész el című Lovászy tréfában. Radó és

Czobor még a Muskátli Kabaréból ismeretes a közönség előtt, együtt szerepelnek a műsoron, ők a Terézvárosi Boross-Sajó duettje.

Több darab szerepel a műsoron. Szomaházy István Üzenbiztos cimmal kis vigjátékot írt az elmúlt időkről, amelyben Sarkadi Aladár, a kedves és tehetséges Csathó Gitta és Krasznay Elek biztos üzenben tartják a közönség jókedvét.

Őszinte hatása van Harmath Imre és Komjáthy Károly kis operájának, a Chanson d'Amournak, amellyel a kabaré elsőrendű élvezetet nyújt a közönségnek, amely szünni nem akaró tapsokkal alig győz hálálkodni ezért. A Chanson d'Amour egy tehetséges és ambiciózus fiatal muzsikusi röpke tragédiáját eleveníti meg a hallgató-ság előtt. Az igen értékes miniatűr-opera férfiszerepében Bálint Béla hangjával és játékaival egyaránt sikereket ért el. Szöllősy Rózsi várakozáson felül kimagasló és csodálatos volt egy szerelmes párisi pucérájós kisasszony kedves szerepében. Perényi Sári öreg anyókat alakított sikerrel.

Harsányi Zsolt betegsége után

Bertha István
zeneszerző

Kulinyi Ernő
szövegíró

Komjáthy Károly
zeneszerző

most szerepel először anyilvánosság előtt Gizike meg a gólya című frappáns vígjátékával, amelyben Vidor Ilonka, Perényi Sári, Kubinyi Margit és Czobor Ernő játszanak jól.

Lakatos László jóhangzású neve is szerepel a kabaré szerzői között. 813-as címmel a pesti bérkocsisról írt ötletes vígjátékot, amelynek jól megrajzolt címszerepében Gyárfás Dezső igazán elsőrangú alakítást produkál. Szöllősy és Czobor viszik sikerre Gyárfás mellett Lakatos sikerült alkotását.

A műsor utolsó darabja — a nagy ágyú — Huszár Pufi sulyba veti minden tudását — mindkettő tetelesen nagy — és a Jönnék a szép téli esték című tréfának „nehéz” sikere van.

A nagyszerű darabok között elsőrendű magánszámok kerülnek kiváló interpretálásban a közönség elé.

Új ember, mint előadó Bálint Béla, aki Ady Endre két versét énekli Hetényi-Heidelberg Albert zenéjével. Nagyon bájos és sikeres Vidor Ilonka két szonója, amelyeknek Harsányi Zsolt szö-

Czobor Ernő

Huszár Károly

Ferenczi Károly

vegéhez Losoncy Dezső és Buday Dénes szerezték a gyönyörű melódiát. Radó Sándor kupléival első helyet fog szerezni magának a becézettek között. Igen ügyesen és tehetségesen szólózik Solyom Janka is, művészete hamarosan közismert lesz Pesten. Komoly és vidám szonjaiban egyaránt kitűnő.

Szöllősy Rózsi, Ferency

Károly és Sarkadi Aladár magán-számairól, úgy hisszük, nem kell bővebben írunk. Kitűnő előadásukat a közönség nem feledi el hamar.

Meg kell dicsérnünk az igazán nagyszerű műsor összeállításáért Harmath Imre művészeti vezetőt és Hetényi-Heidelberg Albert zenei vezetőt a program zenei részéért.

— Jó napot Duma! Honnan, honnan? ...

— A Városiból jövök. Kosáry Emmyt kísérem el. Képzeld csak, az egyik direktor jóvá tette azt, amit a másik vétett és a nagyszerű Kosáryt leszerződtették a Városiba.

— Ez igazán nagyszerű. Most már hát itt marad Kosáry?

— Itt, de mennyire itt. Leközelebb már játszik is a Városiban, a Három a kislányban. Környei lesz a partnere. Már a próbák is folynak.

— Nagyszerű!

— De milyen érdekes körülmények között kötötték meg a szerződést. Tudja főszerkesztő ur, Buttykayék már javában csomagoltak és úgy volt, hogy néhány napon belül el is utaznak Bécsbe. Egyszer aztán Faludi Jenő összetalálkozott Kosáryval. Sétálgattak, beszélgettek és bementek együtt a Városiba. Az öreg Faludi történetesen benn volt az irodában és nem sokat teketóriázott, hanem megkötötte a szerződést. Most már Buttykay

operettje, az »Ezüst sirály« is a Városihoz kerül.

— És mi van a Királyban?

— Beöthyéknél karpróbát tartanak az új operettből. Strausz Oszkár írta a zenéjét, Harmath Imre fordította a szöveget. Bécsben Ballnacht címen került színre sok táblás ház előtt, nálunk Báلكirálynő lesz a címe. A bemutatója természetesen még nagyon sokára lesz, mert a Farsang tündérét minden este zsufolt ház nézi végig.

— Mondja Döme, a Vigszinházban miért vették le a műsorról a Napsugár című darabot, hiszen már vígan folytak a próbák?

— Amikor már valamennyire ment a darab, észrevették, hogy nem Gombaszöginek való. Lendvay Lolának ajánlották fel azután, de ő sem vállalta. Lukács Pál, az egyik főszereplő is nagyon huzódzott a daraból, mire a jószívű Faludy direktor kijelentette: »Gyerekek, ha nektek nem kell, nekem se kell« és levette a műsorról.

— Egyéb ujság nincs a Vigben?

— Most ott semmi egyébről sem beszélnek, csak Molnár Ferenc darabjáról, a Színházról. A vígjáték három egyfelvonásosból van össze-

téve. Az elsőnek Előjáték Leár királyhoz, a másodiknak A műkedvelő, a harmadiknak pedig Direktora címe. A darabnak egyébként az lesz az érdekessége, hogy a budapesti bemutatóval egy napon Bécsben is színre kerül Theater cimmel.

— Mondja Döme! Mit csinál Bródy Sándor? Már rég nem láttam.

— Sándor bá' dolgozik szorgalmasan. Fehér könyvet ad ki. Emlékszik még, milyen nagyszerűek voltak ezek a kis könyvecskék. Ez a mostani is valóságos szenzáció lesz. Különben Ivánfi Jenő is könyvet ír. Shakespeare-feljegyzések lesznek a könyvben, Ivánfi nagyszerű művészetével megírva.

— Igaz, hogy a Sebestyén családban új direktor-szülött van?

— Bizony igaz. Eddig három direktor volt, most a legfiatalabb is — akit a színházi körök Dodi néven becéznek — felcsapott igazgatónak. A dolog rövid története az, hogy Dodi sürgönyözött bátyjának, Gézának Temesvárra, hogy mi történjék az elkommunizált Budai Színkörrel, amely most visszament a Sebestyénék tulajdonába. Erre Géza ezt a választ küldte: »Csináld vele, amit akarsz.« A kis Sebi erre önállósította magát, három nap alatt egy kitűnő társulatot szervezett és ma ő a legboldogabb és legfiatalabb direktor Pesten.

— Tud hirt valami új darabról?

— Hogyne. A Pesti Napló jeles kritikusanak, Kulinyi Ernőnek, akit le is rajzoltak ebbe a számba, egy nagysikerűnek ígérkező darabját elfogadta a boroszlói Stadttheater.

Akik ismerik a darabot, óriási sikert várnak tőle. No de most már sietek szabadjegyet kérni az új Fővárosi Kabaréba.

• Parfum •
Begum D'Aggra:
 • AZ • INDIAI • FÜZ • VIRÁG • KERTJÉNél •
 • ELGEDARÚÍTÁS •
 • Lengyel • György • és • László •
 • DRÓGERIA •
 • BUDAPEST •
 • NAGYTELEPTELT • 20 •

Színház és vidéke

(Szaktudományos tájleirat)

I.

A színház egy nagyobbyszerű középület, ahová az emberek állítólag szórakozni járnak. Szórakozás alatt több művelet értendő, a jegyért való kellemetes ácsorgástól ama boldog pillanatig, melyben az ember távozáskor tapasztalja, hogy a ruhatárban vadonatúj férfiui gummiköppenyét egy antik női sárcipővel cserélték fel. Azt az emberi egyedet, aki ilyenkor kiabálni szokott, közönségnek hívják. E közönség szerfelett igazságtalan, mert nem látja be, hogy miután ő egész este szórakozott, hát a szegény ruhatáros is szórakozott egy kicsit.

A színházi épület több részből áll. Első rész az előcsarnok, ahol rendszeren öt perccel az előadás előtt, — de pontosan öt perccel! — randevut adnak az emberek s ahová rendszeren meg is érkeznek, — negyedórával az előadás kezdete után. Itt van elhelyezve a „Minden jegy elkelt! szövegű hencsés, valamint itt existál a „Pénztár“ feliratu gondosan lezárt lyuk ismeretlen rendeltetéssel. Sokan az előcsarnokot a vásárcsar-

nokkal tévesztik össze, de ... hagyjuk ezt.

A második rész a foyér. Itt van elhelyezve a már említett kinzópad, az u. n. ruhatár, amelynél az elmúlt világháboru legrémesebb közelharcai folytak le. Itt számokat osztogatnak, alkalmasint a rend kedvéért, csak az a furcsa, hogy nem a várakozóknak, hanem azoknak, akik az 1 kor. 20 fill. lefizetése után már távozni készülnek. A ruhatárban elhelyezett tárgyakért azután szigorú felelősséget vállalnak, mégis előfordult multkor, hogy egy delnő három hónapos csecsemőjét (akit a 82 számra helyezett ruhatárba, hogy szünetben a buffeten megszoptathassa) elcserélték egy másik hölgy 184 számú pincsiijével. Érdekes, hogy a két hölgynek fel sem tűnt a különbség, mert mind a ketten csak azt reklamálták, hogy lehet a 82 számot a 184-el felcserélni! A távozáskor azután megismétlődnek a harcok, csak némiképp megfordítva, mert akik legkésőbb jöttek, rendszerint azok akarnak legelőbb távozni.

FARSANG TÜNDÉRE

BÉCSBEN

ÉS

PESTEN

A harmadik rész a nézőtér. Ezt rendezték be legkevesbbé praktikusan. Ugyanis székekkel rakják tele, még pedig minél kapzsibb a direktor, annál több székkal és annál szorosabban és senkinek sem jut eszébe, hogy éppen ezek a székek foglalják el a teremben a legtöbb helyet a fizető publikum előtt, amely állva és egymáshoz préselve sokkal nagyobb számban lehetne jelen és a nemek ügyes beosztása esetén jobban is szórakoznék.

Megkülönböztetünk számozott és számozatlan helyeket, ez utóbbiakról írta oly gyönyörűen a költő: „A nagyvilágban e kívül nincsen — helyedre szám!”

A nézőtéren kijáratok, sőt olyik helyen vészkijáratok is vannak, ami különösen énekes daraboknál áldásos és dicséretreméltó,

A székek ülőkéje mozgatható. Ezeket szokta csapkodni a publikum jótársaságbeli illedelmes része, amikor félórával a darab kezdete után megérkezik, alkalmasint jelezni óhajtván a szereplőknek, hogy már ő is itt van, tehát fokozottabb ambícióval játszanak. Ez ugyszólván csak a földszint első sorainak a privilégiuma, az állóhelyen vajmi ritkán fordul elő.

A színháznak negyedik és a direktor szempontjából legkevesbbé fontos része a színpad, melyet legközelebb ismertetünk.

Mihály István.

É rovatban készséggel adunk felvilágosítást olvasóinknak bármely színházi vonatkozású kérdésben. Kéziratokat és rajzokat nem adunk vissza.

Színházvilág. 1. Tantiemenak a színházi teljes bevétel egy bizonyos hányadát nevezik, melyet a szerző megállapodás szerint kap a darabjáért. 2. A titkársághoz forduljon. 3. Álnév. 4. Egyelőre Bécsben. **Madách.** 1. Maeterlinck egy kis egy felvonásosával. 2. Sven Lange svéd drámaíró. 3. dr. Klanicay Gyula. 4. Esetleg. 5. Kálmán Erzs. 6. Még ebben a szezonban. **Ilosvai rajongó.** 1. 1901-ben született. 2. Titok. 3. Legközelebb hirt adunk róla. **Varázshegedű.** 1. A III. szinfonját Eroica (hősi) szimfóniának nevezi Beethoven, eredetileg Napoleon tiszteletére készült. 2. December közepén a Magyar Filharmonikus Társaság rendkívüli hangversenyén a Városi Színházban. 3. Márkus Dezső. 4. Kerner István Naiv. 1. Latabár Árpád. 2. A hónap elsején és tizenötödikén. 3. Békeffy László. 4. Esetleg. **Kiváncsi.** 1. Kisérje figyelemmel lapunk hasábjait. 1. Mint „Ilosvai rajongó” üzenetünk. 3. Ilyet nem szabad kérdezni. 4. Lipót-körut 7. szám. 5. Szerkesztői titok. 6. Minden szerda és szombaton. **Reverenda.** 1. I. S. Bach. 2. Mozart. 3. Berlioz. 4. Beethoven. 5. Jövő szezonban. 6. Magyar Zenekari Egylet. 7. Lichtenberg Emil.

Mindenütt feltűnést kelt

Zombori KÚN ANDOR két szenzációs kompozíciója Kalmár Tibor szövegére

Mi kell az asszonynak

Chanson

Receruca nóta

Mulató dal

Most jelent meg RÉV ISTVÁN ÁRPÁD művész címlapjával a „KOMÉDIA” kiadásban. Kapható a zeneműkereskedésekben és a kiadóhivatalban.

Szinész-népvándorlás

(Históriás ének)

ak pedig akkor két 19-est,
agy idők valának esmég, azaz megest.
ala annyi ujság, mint fának levele
vándorlásnak indult Thál-népeknek fele.

nyja a Jányával, fia az Apjával,
saládostul mentek tengereken átal,
hangját hallván pedig májaink hizának,
ácsút kelle mondnunk Mészáros Gizának.

akik hallgatának büszke Sára névre,
Mind kihajtja sorba Magyarhonból vére,
Elpártolt mitőlünk mind-mind a szép Sári,
A Petrás, a Fedák, no meg a Ko-Sáry.

Várkonyi Mihelját dánok csalják vala,
Szűnket áthasítá fájó búcsudala,
Psylander helyébe van ő kelendőben,
Viszontlátjuk egykor, de csak lepedőben.

Böjthy templomának rikolt — vészharangja,
Kinek annyi szívet főze lágyra hangja,
Király Ernő — sirják — megy Amerikába,
Vissza-vissza vágyik Kaliforniába.

ó Péchy Erzsébet levelét megirta:
tt maradtam Pesten, amíg a szűm birta,
Olaszthonba vágyom, hová százan hívnak,
S ahol az ibolyák hamisítlan nyilnak.»

Nos és végül jaj-jaj! most remegj Budapest,
Nagy idők multával, hogy ezt érted te meg:
— Nyáray is készül messze idegenbe . . .
A »Nyeho« zajából átal a »Berger«-be.

rtak pedig akkor két 19-est,
Nagy idők valának esmég, azaz megest.
Vala sok szenvedés, bánat és nyavala,
Vándorlásnak indult Thál-népeknek lyava.

(gyil.)

A Három a
kislány kétszá-
zadik előadása
rendkívüli ese-
ményszámba
fog menni a
Városi Szin-
házban. A nemsokára el-
érkező jubileum alkalmával
a régi szereposztás szerint
kerül a közönség elé a fe-
ledhetetlen sikereket aratott
operett. B. Kosáry Emmy,
Környei Béla, Csontos
Gyula, Haraszthy Hermin,
Vendrei Ferenc és Bárdi
Ödön lesznek szereplői a
Városi Színházban meg-
tartandó ünnepélyes kétszá-
zadik előadásnak, amelyet re-
mélhetően zajos ünnepelte-
tésben fog részesíteni.

*

A Volksoperben,
mint bécsi tudósítónk
jelenti, Tell Vilmos
repriz volt, amely a
Weingartner Fél-
lix igazgatása óta
meghonosodott új rendszer
minden vonását magán hordja.
Különösen a karok és zene-
kar nyertek sokat: előbbi
hanghatásokban teljesebb,
muзикális követelményeknek
megfelelőbb, utóbbi, minden
fenálló akadály ellenére is,
egységesebb. Az előadás sze-
replői közül kivált Debicka
asszony. Nagystílusú játszott.

*

Schenk Jenő a kiváló hip-
notizőr a Vigadóban sikerült
telepatikus szeánszot tartott.
Az európaszerte ismert mű-
vészt a közönség lelkesen
ünnepelte.

A három vén skatulya címe a Városi Színház Százszorszép utáni operettjének, amely Wienben a Johann Strauss Theaterben fényes sikert aratott. Az operett német címe: *Die drei alte Schachtel*.

A Carmen 24-én kerül új betanulással a Városi Színház színpadán a közönség elé. A címszerepet Albert Erzsébet énekli, a többi szerepekben Medveczky Bella, Demény Artúr, Bihari Sándor szerepelnek.

Szoyer Ilona, a kiváló énekesnő egy fővárosi orfeum igazgatóságával tárgyal, amely öt egy háromfelvonásos operett főszerepének eljátszására akarja szerződtetni. A tárgyalások még folyamatban vannak, mert a direktió sokálja a művész nő igényeit, amelyekkel hajlandó lenne a szerződést aláírni.

A Madách Színház illetékes helyről megkapta a végleges engedélyt, hogy a Zeneakadémiában, eddigi helyiségében tovább is játsz hasson. Az engedély — egy délutáni napilap közlésétől eltérően — nincs terminushoz kötve, hanem állandó jellegű.

Kassa és Pozsony magyar színházainak intendanturájával a cseh-szlovák kormány Faragó Ödön kassai színikazgatót bízta meg.

Virányi Jenő, aki a kommun elől Temesvárra menekült, Pestre jött és a Magyar Színházban jelentkezett.

Három egyfelvonásos rabot fogadtak el a pesti kabarék Győri István írótól. Az egyik címe: „Gyuszi” erkölcsi rajz, amely az Apolló Kévéban kerül színre, a másik „Asszony” címmel az Andrássy-uti Színházban, a másik pedig a „Fruska” drámai vázlat. Intim Kabaré műsorán fog szerepelni.

A berlini Metropol színház — mint berlini tudósítások jelentik — most mutatták elő Bródy — Martos — Jacsó — nálunk is nagy sikert aratott operettjét, a Szibillt, amelyet még hátrébb a Király Színház adott elő. Az operett címszerepét Pallenberg felesége Massary játszotta nagy sikerrel.

Pásztor Árpád A harang című színjátékából, amelyet Károly Pongrácz és Buttykai Ákos zeneszámaival a Király Színházban játszottak, Künecké berlini zeneszerző énekes játéka komponált *Das Dorf ohne Glocke* címmel. A darab már Bécsbe is elkerült, ahol hét óta a Josefstadter Theater mutatja nagy sikerrel.

A Komédia kiadásában a napokban két zenemű jelent meg, amely nemsokára vetekedni fog népszerűség tekintetében a budapesti közkeletű slágerdalokkal. Az egyiknek *Rece-ruca-nóta*, a másiknak *Miké az asszonynak?* a címe. A két dal fülbemászó muzsikáját Zombor Kún Andor, kiváló zeneszerző, a Békeinduló komponistája szerelte szövegét pedig Kalmar Tibor, ismeretes kabaréíró írta. A két dal kottája minden zeneműkereskedésben és a Komédia kiadóhivatalában kapható.

MÉD

onások
el a b
y ő ri
gyik d
" erke
olló K
zony
n, a
vázla
ni.

FILM

Rovatvezető:
TURCHÁNYI GYULA.

Filmdramaturgia — Scenárium

szin
dósi
tá
a c
ott
háb
elő
eles

r a
K
y k
Sz
c k
tél
cim
ke
b

ok
ely
d
e

e

A filmdarabokat egész másképp kell megírni, mint a színműveket. A színpadi szerző azt írja meg, hogy szereplői mit beszéljenek a darabban a színpadon, esetleg az ezt kísérő mozdulatokat is megmagyarázza röviden. A filmdarab írója, akit filmdramaturgnak neveznek, a mozi sajátossága folytán nem a szavakat, a beszélgetését írja le darabja szereplőinek, hanem a jeleneteket úgy fűzi egymás mellé, amint azok a regényekben vannak.

A mozidarabok bizonyos helyen (ugyanazon diszletek közötti) történő kis részét elnevezik jelenetnek. A jeleneteket sorrendben megszámozzák. A dramaturg egy-egy jelenet tartalmát és helyét írja le. A jelenetek egymásutáni összessége adja magát a filmdarabot.

Egy jelenetet a következőképp írnak le: Először ellátják sorrendi számmal. Aztán leírják a jelenet színhelyét. Majd a jelenet tartalmát beszélik el. A filmen olvasható leírásokat külön írják feltűnően a papírosnak erre a célra használt másik oldalán. Végül néha utasítások is előfordulnak a felvétel eszközlését illetően az operatőr részére.

A filmdarabok ilyenformán megírt szöveggönyvét **scenárium**nak nevezik.

Egy scénárium egyik jelenete például a következő:

83. jelenet,
(elegáns dolgozó szoba)

Tamás belép a szobába, amely sötét. Meggyújtja a villanyt, a szin világos lesz.

Libériás ruhában Szolga bejön tálcával a kezében, a küszöbnél feszesen megáll, meghajol és jelenti:

Doktor úr, egy hölgy már régóta várja kint.

Tamás kedvetlenül int, hogy eresszék be a hölgyet.

A scénáriumban érdekes megjegyzések és a szakemberek előtt ismert jelek szerepelnek. Ilyenek:

pp. = premier plan. Azt jelenti, hogy a színt közelről fotografálják, tehát a szereplők nagyban látszanak.

Blende = fényzáró. Annyit jelent, hogy a fényzárót berekesztik, amiáltal a kép elsötétül.

Felvétel közben

A Komédia Film

a napokban egy nagystilű ötfelvonásos rejtélyes történetnek a felvételeit kezdi meg. A hatásos filmdarab főszerepét Kerényi Gabi játssza. Ez a film lesz a Komédia Film Gaby sorozatának első darabja, amelyet a közeljövőben még több filmdarab követ sorozatosan, amelyeknek főszerepeit Kerényi Gabi alakítja. A Gaby sorozat első filmje J. Wance angol író regénye nyomán készül. A felvételeket Turchányi Olivér készíti.

*

Becstelen. Ilyen címmel a Star filmgyárban készült egy filmdarab, amelyet Deéry Alfréd rendez. A film főszerepeit Hollay Kamilla, Lukács Pál és Tanay Frigyes játsszák. Ugy tudjuk, Deérynek ez az utolsó filmje a Starnál, mert innen, sok évi sikeres rendezés után, távozik.

*

Milliárdos kisasszony. A *Casanova* című hétfelvonásos filmnek a darab hosszúsága miatt kimaradt még akkoriban egy érdekes jelenete, amelyből Pakots József most kétfelvonásos vígjátékot írt. A filmet a Star elkészítette, főszerepeit Gaál Annie és Jucker József játszották. Nemsokára a közönségnek is bemutatják a film-vígjátékot.

*

Pán-film. Pán József, az ismert nevű rajzoló egy érdekes szatirikus rajz-filmet csinált, amely „Egy burzsuj élete és halála a diktatúrában” címmel jelenik meg. Az aktuális egyfelvonásos érdekes rajzokból áll.

Nantas. Emile Zola regényéből Balogh Béla rendezésében és átírásában készül egy film a Star műtermében. A hatásos darab főszerepeit Nukijné Ilona, egy új mozitehetség, Fenyő Emil és Abonyi Tivadar játsszák.

*

Galetta operettjéből szkeccs lett. Galetta Ferenc és Komjáthy Károly *Kártyavár* című egyfelvonásos operettjéből Falk Richárd átrendezésében szkeccs lett. A mozírszt Balogh Béla fogja rendezni. A moziszeccs szerepeit Kormos Ilonka, a Király Színház volt primadonnája, Dán Norbert, Matány Antal és Hegedűs Ferenc, az Operaház örökös tagjai játsszák.

Akik a magyar filmeket írják

Filmdramaturgok

Az eddigi ismertebb magyar filmdarabok szöveggönyvét, scénáriumát mindössze kilenc ember írta. Filmdramaturgjaink száma legfeljebb egy-kettővel, néhány alkalmi dramaturggal, több ennél. Az eddig felvételekre került magyar filmek hozzávetőleges számítás szerint, nem haladják túl a százötvenet, ami a filmszöveggönyvek íróinak szegényesen csekély számához arányítva igen nagy produktumot jelent személyenként a dramaturgoknak és bizonyos mértékű egyoldalúságot a scénáriumokat illetőleg.

A filmdramaturgok portréi betűrendben a következők:

Acél Pál. A magyar filmgyártás uttörői között foglal helyet. Ő alapította meg a Thalia filmgyárat, amely az első — kezdő — magyar filmvállalatok között szerepel. Tiszta van a filmgyártás technikájával és művészeti kérdéseivel. Az első irodalmi értékű magyar filmek egyikét, Az Apostolt, amely Petőfiről szól, ő készítette. Most külföldre megy.

Falk Richárd, a Star dramaturga. Újságíró és kabarészerző a

dramaturgi állásán kívül. Igen sok scénáriumot írt, a most előadásra került A Baba, amely nagy sikert aratott, az ő scénárium.

Forró Pál dr. ügyvéd volt s két évvel ezelőtt Egy diákkor története című regényével aratott feltűnést. Nincs egy vállalathoz sem lekötve, sokat dolgozik, cikkeket ír újságokba, verseit a kabarékban éneklik s élénk tevékenységet fejt ki a filmirodalomban.

Iván Ede újságíró és alapos ismerője a kulturtörténetnek. Régi korban lejátsszódó filmeknél nélkülözhetetlen, a kortörténeti hűséget viszi a scénáriumba. A Stárnál készült Casanova film kulturhisztórikus vonásai Iván Ede tudását dicsérték.

Lázár István rendőrségi tisztviselő, gyakran jelentek meg novellái a Magyarországon. Igen ötletes és lebilincselő scénáriumokat írt, a kommun alatt nem vett részt a magyar filmtermelésben. Ebben a szezonban mégis megjelennek új filmek az ő feldolgozásában, ezek azonban egy évvel ezelőtt készültek már el.

Pakots József a Star dramaturgia, a Petőfi társaság titkára. Scenáriumai önmagukért beszélnek és írójukért.

Sas Ede az Uher-film dramaturgia. Ismert nevű író, Nagyváradon lapja is volt. Mióta a fővárosban letelepedett, inkább csak filmekkel foglalkozik. Az Uher-filmek scénáriumai legnagyobb részét ő írja.

Siklósi Iván a Phönix-film dramaturgia. Régi és elismert tudású munkása a moziszakmának. Régebben moziszaklapja is volt. Scenáriumai tökéletes alkotások és külföldön is nagy feltűnést keltettek. A kommun alatt szabotált, azelőtti alkotásaira azonban sokan emlékeznek vissza dicsérőleg.

Vajda László a Korvin-filmgyár dramaturgia és a Magyar Színház

rendezője. A Korvin-attrációk scénáriumait írja szakavatott kézzel. Ezelőtt szindarabokat is írt. A Korvin-filmgyár egyik vezető tagja.

Ebben a rovatban készséggel válaszolunk minden filmvonatkozási kérdésben. Kéziratot nem adunk vissza.

Érdeklődő. Mult számunktól kezdődően sorozatos tudósításokban bemutatjuk a filmszakma főbb munkásait. Jövő héten a rendezőkről írunk. — Szeretem a „Dadát.” 1. Bródy Sándor cselédtragédiáját, a Dadát ebben a szezonban fogják bemutatni. 2. Forró Pál írta filmre. 3. Damó Oszkár rendezte. 4. Astra film. 5. Rott és Steinhart. — Szőke. 1. Filmen feketének látszik. 2. Nagykorona-u. 4. 3. Andrassy-uti Színház. 4. Balogh Béla. 5. Tessék megpróbálni. — Tékozló fiú. 1. Fehér szovjet-pénzt. 2. Szegényházban. 3. Éjjeli menedékhely.

A kiállítós darab. Ripacsék a Fekete Sas nagytermében bemutatóra készülődnek. Az új darab egy régi német vigjáték, melynek második felvonása egy grófi kastély éttermében játszik. A lobogó nyakkendő rendező kézzel-lábbal ágálva magyarázza az igazgatónak, hogy mivel a szerző utasítása szerint a fiatal gróf és kedvese libacombot lakmároznak, tehát libacombot kell felszolgálni az asztalra.

Az igazgató arcára felhők komorodnak, de mivel a szezon jól indult, nem tagadja meg a kívánságot. Ámde nem állhatja meg, hogy epés sóhajjal meg ne jegyezze:

— Ebből is látszik, mennyire sülyed az igazi művészet. A szerzők fütyülnek az irodalmi értékre. Manapság minden csak kiállítás.

Bélyegző

Bienenstok Vilmos

Budapest, Rákóczi-ut 64. sz.

KLEIN ANTAL

selyem, csipke
szallag áruház-
zában minden
művésznő elő-
nyös áron vá-
:: sárolhat ::

BUDAPEST

VII., KIRÁLY-UTCA 53. SZ.

Nemzeti Nagy Áruház

Bluz, alj
pongyola
kosztüm

különlegességek

Király-utca 7. szám
(Rombach - utca sarok)

Gellért Zsigmond kávéháza

(ezelőtt Berger)

**Budapest, VII., Erzsébet-
kört 58. Király-u. sarok**
Változatos meleg vacsora

METROPOLITAN

NYOMDAI MŰINTÉZET

BUDAPEST, VI., KIRÁLY-UTCA 106. SZ.

NYOMTATVÁNYOK
IZLÉSES KIVITELBEN

GRADÓ kávéház

ARÉNA-UT 17.

Esténként TOLL KÁROLY
hirneves cigányprimás teljes
zenekarával hangversenyez.

Sportemberek
találkozó helye.

Külön termek.

Felelős szerkesztő:
KARDOS ISTVÁN.

Szerkesztőség:
VI., Podmaniczky-u. 2. I. em.

Kiadótulajdonos:
KOMÉDIA LAPKIADÓVÁLLALAT

Segédszerkesztők:
BÁLOG SÁNDOR és SEBŐK SÁNDOR

Kiadóhivatal:
VI., Vasvári Pál-utca 9. Telefon 169-76.

Előfizetési ár:
Egy negyedévre — — — — 36.— K
Egy fél évre — — — — 72.— K

HOLLAY KAMILLA
A Star filmgyár művésznője

Angelo felv.

Komédia

RADÓ BÖSKE, a Revü Színház tagja

Papp Rezső felv.